

Huis van Willem-Alexander was altijd al voornaam

DOOR DANNY VERBAAN

Het voorname huis aan het Noordeinde 66 heeft altijd in de schaduw gestaan van het aangrenzende paleis. Het mag dan een mooi bewaarde patriciërswooning zijn waar de stijve deftigheid vanaf straalt, het pand ernaast eist steevast alle aandacht op. Misschien dat daar nu verandering in komt, omdat in de loop van volgend jaar kroonprins Willem-Alexander er zijn intrek neemt. Eindelijk gaat er iemand wonen van koninklijken bloede. Viereneenhalve eeuw lang konden de bewoners daar alleen maar van dromen. Het meeslepende hofleven zagen ze slechts via de ramen aan zich voorbijtrekken, nu vestigt zich er nota bene een toekomstige koning. De toch al warme relatie tussen het Noordeinde en het Oranjehuis zal nog inniger worden. Het Noordeinde is altijd al een straat van aanzien geweest. Ze vormde een belangrijke uitvalsweg aan de rand van wat toen nog een dorp was. Vanuit Scheveningen sjouwden de vrouwen via het Noordeinde met manden vis op het hoofd naar de markt rond de Groenmarkt. Reizigers kozen vaak dezelfde route. Eerst was het Noordeinde niet veel meer dan een drassig pad dat bij de geringste regenval in een modderpoel veranderde. In 1561 kwam aan alle ongemakken eindelijk een eind, voortaan lag er een moderne bestrating. Hoewel de voorbijgangers vanaf dat moment wel tol moesten gaan betalen als vergoeding voor de aanlegkosten.

Boomgaarden

Op de plaats van zowel het huis van Willem-Alexander als paleis Noordeinde lagen weilanden, boomgaarden en hennetuinen. Een poort aan de Molenstraat, in het verlengde van de Oude

Molstraat, vormde de toegang. De heren van het Sint Nicolaasgasthuis waren eigenaar van de grond, totdat in 1523 zekere Willem Goudt een flink deel overnam. Het zou kunnen zijn dat het door zijn achternaam kwam, maar Goudt zwom in het geld. Zeker na zijn huwelijk met de puissant rijke Maria van Greverode mocht hij zich tot de meest vermogenden rekenen. Zelfs draaide Goudt er zijn hand niet voor om af en toe leningen te verstrekken aan zijn werkgever: keizer Karel V van Holland.

Het stak Goudt alleen dat niemand hem in de adelstand wilde verheffen. Vandaar dat hij in 1530 een huis besloot neer te zetten, waarbij de toch ook niet geringe kastelen en herenhuizen van menig graaf, jonkheer en baron in het niets zouden verdwijnen. Iedereen diende te weten waar Goudt woonde. En dus liet hij ook een hoge toren neerzetten met twee ui-vormige spitsen die overal bovenuit staken.

In 1544 sloot de ijdele rijkaard de ogen, waarop zijn bezit snel te grabbel werd gegooid: zijn weduwe trouwde na drie jaar met een 23-jarige jonkheer die er een nogal gulle manier van leven op nahield. In een mum van tijd stonden twintig verontwaardigde schuldeisers op de stoep; in 1565 moest de vlotte levensgenieter uiteindelijk zijn bezittingen te gelde maken om alle rekeningen te kunnen voldoen. Zevenentwintig jaar later wisten de Staten van Holland het huis te verwerven voor Louise de Coligny, de vierde echtgenote van de inmiddels in Delft doodgeschoten Willem van Oranje – de 'Vader des Vaderlands'. Het pronkstuk van Goudt onderging nadien nog tal van verbouwingen en veranderde in het huidige

paleis Noordeinde. De burens, op de plek van Willem-Alexanders toekomstige woning, paktten de zaken beduidend rustiger aan. Waarschijnlijk kort nadat de eerste paal van Goudts huis de grond inging, besloten ook zij tot nieuwbouw aan het Noordeinde. Jonkvrouw Cornelie van Vuytwijck behoorde tot de eerste eigenaren. Ze leende het geld van de regenten van het (nog altijd bestaande) Heilige Geesthofje aan de Paviljoensgracht. Zes gulden betaalde ze per jaar als aflossing. Medewerker K. Stal van het Haags Gemeentearchief deed enkele jaren geleden toevallig een onderzoek naar Noordeinde 66 en stuitte ook op jonkvrouw Catharina van Montfoort, bewoonster vanaf 1581. Ze werd gekweld door een bestaan vol tegenslagen. Haar man, Dominicus Boot, werkte als raadsheer bij het Hof van Holland, maar had in 1572 ijlings de benen genomen. Volgens onderzoeker Stal werd de grond hem te heet onder de voeten toen de rebellie tegen de Spaanse overheersers losbarstte en de opstandelingen het in Den Haag voor het zeggen kregen. Boot overleed in 1573 in Utrecht, waarop zijn jonkvrouw alleen achterbleef. De situatie werd er niet eenvoudiger op aangezien de nieuwe machthebbers Boots eigendommen meteen besloten te confisqueren. Die situatie duurde niet lang, merkte de kersverse weduwe tot haar grote opluchting. Waarschijnlijk wist ze haar tegenstanders ervan te overtuigen dat ze bepaald niet onwelwillend stond tegenover het nieuwe bewind. Nadat ze de overheid ook nog eens geld leende voor alle inspanningen van de Tachtigjarige Oorlog (1568 - 1648) kon Van

Montfoort niet meer stuk. Goed, het ging dan weliswaar om een bijdrage van twee gulden, de bedoelingen waren goed.

Buurvrouw

Aan het begin van de zeventiende eeuw mocht de invloedrijke Thomas van Cassiopijn zich de nieuwe eigenaar noemen. Hij was burgemeester van Den Haag, regent van het Sint Nicolaasgasthuis en kerkmeester van de Grote Kerk.

Om onduidelijke redenen verkocht hij in 1614 een fors stuk van zijn erf aan zijn buurvrouw, de al genoemde Louise de Coligny. Dankzij haar kreeg Van Cassiopijn zo'n vijf jaar eerder trouwens nieuwe straatklinkers voor de deur. Bij De Coligny namelijk waren tijdens haar (geslaagde) pogingen voor het verkrijgen van een wapenstilstand zoveel koetsen met diplomaten langsgekomen dat het Noordeinde ernstig was gaan verzakken.

Moderns

Het huis wat nu aan het Noordeinde staat dateert uit 1756. Dat jaar ging het oude pand tegen de vlakte en liet Willem Robbe Schieffel, agent van het land van Hulsterambacht, er iets moderns neerzetten dat weer geheel aan de eisen van de tijd voldeed. Hij ging het verhuren voor 1200 gulden per jaar. Een woekerprijs, maar de kamers waren dan wel luxueus gestoffeerd.

In de negentiende eeuw woonde in het pand Jacobus Leonardus Mersen Senn van Basel die in Oost-Indië een succesvolle carrière had doorlopen. Na twee echtgenotes te hebben verloren, bleef hij er genoeglijk rentenieren met zijn trouwe huishoudster als laatste levensgezel. Mr. Jan Azn. Heemskerk — minister van binnenlandse zaken van 1866 tot 1868 — was de laatste bewoner, voordat Noordeinde 66 definitief een koninklijke status kreeg: eind vorige eeuw zette koningin-moeder Emma haar handtekening onder de koopacte, later gebruikten de

vorstinnen Wilhelmina en Juliana het huis voor hun administratieve afdelingen. Iets meer dan twee maanden geleden deed ook Juliana het pand weer van de hand. Voor 750.000 gulden - ruim honderd keer zoveel als het bedrag dat Willem Robbe Schieffel in 1756 neertelde, waarna hij meteen de sloper besloot te bestellen. Een vriendelijk bedrag van grootmoeder Juliana voor zo'n huis op zo'n mooie plek aan het Noordeinde. En geen probleem voor de kroonprins: een hypotheek was niet nodig.